

הביאני הדריך

משמעות דנפקין מהיכלה
של תורה מתיבתא רבה
ישיבת
כנסת יצחק
חודרה

גליון 252

מדן רבינו ראש הישיבה שליט"א

יתגדל ויתקדש שמייה רבה'

זהו אל הארץ אשר נשיבע להם, משה רבינו טוען לקב"ה, יהיה כאן חילול ה'! הגויים יודעים את כל מה שהיה ביציאת מצרים, וקריעת ים סוף, והם יאמרו שאחרי כל זה, בודאי הסיבה היא כי אין יכולת הקב"ה להביא אותם לארץ ישראל, וכתוב בחז"ל שיאמרו נגד מלך אחד יכול, נגד שלושים מלכים אינו יכול, והקב"ה קיבל את זה, והוא אמר למשה החייתיני בדבריהן!

זה לא ברור מכמה בחינות, משה רבינו טוען לקב"ה שיש כאן בעיה, שיפרשו את זה לא נכון, מה הבעיה? אפשר שהקב"ה יסדר להם את הראש שהם יבינו שזה בגלל החטא,

וחוץ מזה משהו רבינו טוען לקב"ה 'חילול ה', איזו טענה זו?

הביאור בזה הוא, שהקב"ה ברא את העולם בשביל שיתגלה כבוד מלכותו בעולם 'פל הנקרא בשמי ולקבודי בראיתי יצרתיו אף עשיתיו', זה התכלית של כל הבריאה כולה, ואנחנו יודעים שיש דרגות בבריאה דומם, צומח, חי, מדבר, ישראל, ובודאי שכל א' לפי דרגתו עושה כבוד שמים יותר גדול.

זה התכלית יתגדל ויתקדש שמייה רבא, זה הרי כל הקדיש שאנחנו אומרים כל הזמן, 'שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד, ופירושו, שלעתיד לבוא כל הבריאה תכיר בכך שה' אחד, וזה רק ע"י הבריאה, זה אדנות, וזה מלכות, אין מלך בלא עם, ואין אדון בלי עבדים, וגם שם הוי"ה משתייך לבריאה, דבלא זה לא שייך היה הווה ויהיה, וזוהי תכלית הבריאה שיתגלה ושמנו וכבודו יתברך על ידה, ואמנם יש הנהגת שכר ועונש, שמי שחטא צריך להיענש ובזה מתקיים כבוד שמים, אבל משה רבינו טוען - אם הגויים יפרשו את זה לא נכון, אז חסר בכל הגילויי שלהקב"ה יש יכולת, וזה פוגם בכל התכלית!

מה השאלה - הקב"ה יכול לסדר להם את הראש, שהם יקלטו את העונש נכון - זה לא העניין, הקב"ה יכול גם להפוך אותם לאבן, אבל חלק מהכבוד שמים הוא שאדם בעל בחירה יבין מעצמו שהקב"ה שולט!

כתוב ברש"י הראשון למה התחילה התורה מבראשית שלא יאמרו האומות לישראל ליסטים אתם, כי אם

יצרו גדול ממנו, ויצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום, אמנם הוא מלך זקן, אבל הוא חזק מאוד, חז"ל אומרים שהטיפש אומר, מי יוכל להגיע לכיכר שנמצא בשמי קורה, החכם אומר, אם הכיכר הגיע לשם, כנראה שיש סולם, ולטיפש אין את הסולם שיש לחכם, ומהו הסולם - לדעת שיש סולם, זה גופא הסולם! תאמין שיש לך את הכח.

זה פה הנידון, ורואים שכשאומרים 'לא נוכל לעלות', מגיעים כל מיני מחשבות 'שונאים אותנו', כתוב בחומש דברים 'ותרגנו באהליכם ותיאמרו בשינת ה' אתנו הוציאנו מארץ מצרים', איך אפשר להבין כזה דבר, אחרי כאלה ניסים ונפלאות, כל המופתים בקריעת ים סוף ובמצרים, איך אפשר להגיע לכאלו מחשבות?... [אנחנו מכירים מציאות כזו, אם פתאום חסר משהו - התהפך העולם, כבר שונאים אותנו...]. אבל אחרי כאלו ניסים, לחשוב שהקב"ה הוציא אותם מארץ מצרים בשביל להרוג אותם, אי אפשר להבין איך חושבים כך, אבל ככה זה 'ותרגנו' מה זה 'נרגן', זה אדם שרע לו בחיים, מאיפה זה מתחיל - מ'לא נוכל לעלות', בן אדם מרגיש שהוא לא יכול, 'זה גדול עליי...!' והוא נהי' נרגן, ואח"כ הוא חושב ששונאים אותו, כמ"ש 'איולת אדם תסלף דרכו', ואח"כ 'ועל ה' יזעף ליבר'!

אח"כ כתוב שהיו כאלו 'וישפמו בבקר ויעלו אל ראש ההר לאמר הנינו ועלינו אל המקום אשר אמר ה' פי הטאנו', - היו כאלה שאמרו החטא שלנו היה שאמרנו שאין לנו כח - כעת נעלה ונכבוש את הארץ, הם באים לתקן את החטא, זה מה שהם אומרים הנינו ועלינו - כי חטאנו!

אבל משה רבינו אומר להם 'אל תעלו פי אין ה' בקרבכם... ולא יהיה ה' עמכם'. הפוך - כעת הקב"ה לא איתכם - 'פי העמלקי והפגעיני שם לפניכם', הם באמת יותר חזקים מכם, אם הקב"ה לא איתכם באמת אין סיכוי, מה אתה חושב, שתצליח לכבוש את הר הבית לבד?

כתוב שהקב"ה רצה להעניש אותם 'אכנו בדבר ואורישנו', ומשה רבינו טוען לקב"ה 'ושמעו מצרים פי העלית בכחך את העם הזה מקרבו', ואמרו הגוים אשר שמעו את שמעך לאמור... מבולתי יכלת ה' להביא את העם

בפרשת המרגלים יש הרבה במפרשים, מה היה החטא שלהם, איך הם הגיעו לכך, ונראה לבאר ע"ס הפסוקים, 'ויאמרו באנו אל הארץ אשר שלחתנו וגם זבת חלב ודבש הוא וזה פריה, אפס פי עז העם הישב בארץ והערים בצרות גדלת מאד וגם ילדי הענק ראינו שם', ומנגד כלב אומר 'ויאמר עלה נעלה וירשנו אתה כי יכול נוכל לה', יש פה איזה ויכוח בין המרגלים ליהושע וכלב. שצריך להבין מה הנידון?... האם יש ממה לפחד או אין ממה לפחד - 'עז העם היושב בארץ', 'לא נוכל לעלות' - האם יש את האפשרות או שאין אפשרות?... זה הרי ודאי לא היה ויכוח מציאותי, כלב לא טען שהמציאות היא אחרת! הוא רק אמר 'עלה נעלה וירשנו אותה כי יכול נוכל לה', אז מה?... - הויכוח הוא האם יש את הסייעתא דשמיא או שאין, וצ"ב.

ולכאן ביאורם הדבר הוא שהמרגלים טוענים לא נוכל לעלות יש כוחות גדולים יש כוחות הרע, יש בעולם בריאה של רע, 'בורא רע', א"כ איך אפשר להתמודד מול זה, מי אמר שיש סייעתא דשמיא, חוץ מזה הם טענו 'פי לא שלם עין האמרי עד הנה' אולי הקב"ה נתן להם את השליטה 'כי חזק הוא ממנו' כלפי מעלה אמרו 'כביכול בעה"ב אין יכול להוציא כליו משם' (ערכין טו.) מי אמר שיש את אפשרות לכך.

אבל מאידך כלב צועק 'עלה נעלה וירשנו אותה כי יכול נוכל לה', ורש"י אומר 'עלה נעלה', אפי' בשמים והוא אומר עשו סולמות ועלו שם נצליח בכל דבריו, כמו שכתוב 'לא בשמים היא' שאם היה בשמים היה צריך לעשות סולמות ולעלות לשמים, כי יש את האפשרות, אם הקב"ה נתן את זה הוא נותן גם כח ומה שאתם אומרים לא נוכל לעלות, זה גופא הבעיה, אתם בעצמכם מודים 'וזהו בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם', אחרי שאתם מסתכלים על עצמכם כחגבים - זה באמת נהיה כך - 'וכן היינו בעיניהם'!

וכך זה לדורות, ולכל יחיד ויחיד, לכל אחד ואחד יש ניסיונות, קשיים, והתמודדויות, ולפעמים מגיע שלב שהאדם אומר - כבר אין לי יותר כח, אני לא יכול, מה רוצים ממני, אין לי את הכוחות לעמוד בזה, אבל זו הבעיה, נכון, היצה"ר הוא חזק מאוד, כל הגדול מחבירו

יכול, וכך זה גם בסוגיות שלומדים, לומדים סוגיא, ומסתבכים, ומסתבכים, לא מבינים אבל מתוך הקושיא מצליחים, כך גדלים, וכלב אומר 'אל תיראו את עם הארץ כי לחמנו הם', הענקיים האלו- זה הלחם שלנו! זה מה שמזין אותנו, מתוך הקושיא! אחרי שאני כובש, אני מקבל תעצמות! בודאי שעצם ההתמודדות היא קשה, יש בי'ג מידות, ה' קודם החטא, מה צריך רחמים קודם החטא? בשביל ההתמודדות עם הניסיון, אבל הקב"ה נותן כח!

יעשו כשיכנסו לארץ ישראל, עכשיו הם קיבלו עונש, הם עמדו כבר להיכנס, וכעת הם נשארים ארבעים שנה במדבר, זה נראה קשה, מי יודע מה יהיה, אבל עכשיו אומרים להם את ההלכות שיהיו בכניסתם לארץ, וזוה תתחברו לארץ ישראל, וזה מה שנותן את הכח, לחיות עם העתיד!

גם אנחנו צריכים לחיות כך, עם 'הארץ הטובה', כתוב הרי שלעתידי לבוא 2800 עבדים יחזיקו לכל אחד בארבע כנפות טליתו, זה מה שיהיה!

אבל צריך לדעת שיש לך את הכח, אם אתה מרגיש שקשה לך לקום בבוקר, אתה לא יכול לקום לתפילה, אתה צודק, אבל זה גם בגלל שאתה חושב שאתה לא

האומות יגידו לסטים אתם, אז חסר בכל הכבוד שמים, צריך שהם בעצמן יכירו שיש ה' והוא השולט, כך טוען משה, והקב"ה קיבל את הטענה הזו ואל החייתני בדברך, ומה משה מחותן פה - משה דואג לכבוד ה', כי זה תפקיד שלנו, עלינו מוטל לדאוג שכבוד שמים יתרבה בבריאה כולה, וזמ"ש א' ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת', משה רבינו מגיע מדין 'יתגדל ויתקדש שמייה רבא' שזה התפקיד שלנו!

ומה היה התיקון, יש בהמשך הפרשה, אחרי שהקב"ה מודיע להם על העונש, כתוב אח"כ 'ידבר ה' אל משה לאמר...כי תבוא אל ארץ מושבותיכם', דיני מנחה ונסכים, ואח"כ גם דיני חלה, וכו', הקב"ה אומר להם מה

מדין המשגיח שליט"א

וימלא כבוד ה' את כל הארץ

סיחה שנמסרה בהיכל הישיבה הק', י"ט סיון תש"פ

ומבאר הנצי"ב במשל, הרי ממי אפשר לבקש כזו בקשה, וכי אדם יכול לבוא לחברו ולבקש ממנו תעשה לי טובה, אם לא יקטעו לך את הידים - אני ימות ח"ו, ואם כן - אני לא ימות, אתה מוכן להציל אותי, שיקטעו לך את הידים? שום בנ"א נורמלי לא יבקש כזו בקשה, א"א לבקש כזו בקשה מחבר.

אבל, אבא מבנו יבקש ממנו, זה כן יתכן, למה? כי הוא יודע שאם הבן שלו יהיה בסכנה הוא יהיה מוכן שהוא יקטע לו את היד, העיקר שישאר בחיים, אבא יודע שהוא מוכן לעשות א"ז, וממילא הוא יכול גם לבקש מבנו, ז"א שאם מבקשים כזו בקשה, שהש"ת כביכול מוצא לנכון, שאין אפשרות - אנחנו לא יודעים חשבונות שמים - שאין אפשרות שתהיה המשכיות לעולם א"כ ישראל ימסרו נפשם על קידוש השם.

הרי תכלית הבריאה זה "לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו" - כל מה שברא הקב"ה לא ברא אלא לכבודו, הרי תכלית הבריאה צריכה להיות וימלא כבוד ה' את כל הארץ, שנאמר במעשה המרגלים, זה מה שצריך להיות, וזה יגיע, לשם צריך להגיע וימלא כבוד ה' את כל הארץ, - ויאמר ה' סלחתי פדך, ויאלם חי אני איך יהיה חי אני? ע"י וימלא כבוד ה' את כל הארץ.

הנצי"ב הרי לומד פשט שפה כתוב ש"וישבע לזרותם בגויים ולהפיצם בארצות", בתורה לא כתוב א"ז, בנביא ובכתובים כתוב שהקב"ה נשבע, בתושבע"פ אומרים לנו שהקב"ה אמר, אתם בכיתם בכיה של חינם, אתם עוד תבכו בכיה של חינם, יהיו גלויות, ותבכו, יהיו סיבות לבכות, איפה זה כתוב בתורה, אומר הנצי"ב וימלא כבוד ה' את כל הארץ

אבל הגדלות שמראים הצדיקים, הקדושים, שהם מוכנים, ומקבלים את הכל בעמידה איתנה, בחוזק, בעוצמה, לא לסור מתורת ה', מהש"ת, ממורשת היהדות, לזה קוראים קידוש השם. כך נתקיים ונקדשתי בתוך בני".

כשראו שהגזירות קריבות, כפי שמתארים שבשבת לפני כ' סיון בק"ק נעמרו בש"ש מקום זה בחרו את היום הזה, ששלוש קהילות קדושות, אלפי קדושי ישראל נהרגו באותו יום ומהם גדולים וצדיקים. רב העיר, כשראו שהגויים מתקרבים, ומי יודע מה יהיה, הוא עורר את הציבור שיקדשו ש"ש, וכך עוד רבנים, בכל מקום, לפני כן, לתת לציבור את היחס להיות מקדשי ה', קדושים.

הרי הנצי"ב לימד אותנו שזו הברכה שהש"ת נתן לאברהם אבינו אחרי מעשה העקידה "הרבה ארבה" ואומר הנצי"ב שלא מדובר פה על כמות, כי ברכות על כמות כבר היו, פה יש ברכות על איכות פי כרך אברךך והרבה ארבה את זרעך ככוכבי השמים וכחול אשר על שפת הים, הוא לומד פשט שלכן כתוב את שני הדוגמאות כי יש שני רמות, יש מקדשי ה' ככוכבי השמים כר"ע וחבריו, שכל אחד הוא כוכב, גברא בפני עצמו, אדם גדול מאד, ויש כחול אשר על שפת הים, שזה כל הציבור כולו, יש רמות. היינו שהש"ת קובע עם אברהם אבינו ע"ה שכאשר הי"ת יודע כי צורך הבריאה וכבוד הי"ת בבריאה מחייב שיהיו מקדשי השם באופנים אלו, הרי הוא נותן את התפקיד והכח לישראל להיות מקדשי השם, להוכיח נאמנותם להי"ת ולתורתו. והוא כבוד גדול לישראל שניתן להם הציוד והכח להיות מקדשי השם.

א"א להפגש עם כ' סיון ולא להתייחס ח"ו, אמנם אנחנו לא אומרים סליחות, לא נהגנו, אבל התייחסות בוודאי חייבים.

הרי זה נשאר יום שמכירים אותו בכלל ישראל, להזכיר לציבור שהיתה כזו מציאות, שבמשך שנה וחצי, ת"ח - ת"ט, הרבה הרבה קידוש ה' היה, צדיקים, קדושים, טהורים, גאונים, הם ובניהם ובנותיהם, הריגות עצומות, הנוסחאות, כפי שכותבים המעבירים את הידיעות, שהם עצמם היו גדולים וצדיקים, [עיתונים עוד לא היו אז...]. מה שיש לנו ידיעות מאז זה מהסליחות שנכתבו, או ממה שכתבו הגדולים, שהשאיירו לזכרון.

והתיאורים שמתארים שהיו הריגות בכל מיתות משונות שבעולם, זה הרי היה עוד לפני הזמן של האוטומטי לא היתה אפשרות בבת אחת הרבה, היה צריך להרוג באופן ידני, כל אחד ואחד, להרוג אותו ידנית, אמנם כבר השתמשו בקני שריפה, אבל עכ"פ הכל ידנית, ומהאי טעמא היו הרבה הרבה יסורים שא"א לשער ולתאר.

המבט החיצון זה הרי חילול ח"ו שאין כמוהו, בגלל שהיהודי לא רוצה להמיר את דתו, ונשאר לעמוד על מעמדו היהודי, לכן ח"ו מגיע לו יסורים? מגיע לו הריגות? וכי הגוי הרוצח השפל יש לו זכות ח"ו לתת מכה ליהודי? הרי גוי חייב מיתה בידי שמים כשהוא מכה יהודי, כך נפסק, א"א להורגו בידיים, אבל משמים הוא חייב, מה אתה נותן מכה ליהודי? יהודי הוא קדוש! הגוי נותן מכה ליהודי? הם גויי הארצות, משפחות האדמה, אנחנו עם נבחר! עם קדוש! מה אתה נותן מכה לקדושה? במבט החיצון זה פחד פחדים, מה עשו עם ס"ת, עם תפילין, התיאורים שהיו שם נוראים.

בשביל מה עשו לנו את כל הגלויות? בשביל שוֹימְלָא כְבוֹד ה' אֶת כָּל הָאָרֶץ.

לפעמים - הקב"ה יודע מתי הצורך - לפעמים זה בא ע"י מעשים כאלו עצומים ונוראים שלכאן זה נראה חילול, אבל באמת זה קידוש! הגוי מציע ליהודי, והיהודי לוקח ע"ע את המיתה, את היסורים, שווה לו כל המיתות, היסורים, הקשיים, העיקר נשארתי יהודי!

"בחייהם ובמותם לא נפרדו" כמו שאומרים ב"אב הרחמים", ממה הם לא נפרדו? מהאמונה! "מנשרים קלו ומאריגות גברו", איפה הגבורה? הארי גיבור שהורגים אותו? מה הקלות של נשר, שצדים אותו? במה הם קלים כנשרים וגיבורים כאריות? בזה שהם מוכנים להריגה! הם מרוצים מהתחליף הזה, להחליף את החיים במיתה! למה? אמונה! אמת האמונה! אנחנו יהודים בכל מהותנו עד טיפת הדם האחרונה! שווה הכל! אנחנו לא מסכימים להתכחש אל האמונה! התורה, המצווה, האמת, הקשר עם השי"ת, ההמשכיות של אברהם יצחק ויעקב, יוצאי מצרים, מתן תורה, במסירות נפש, עשו זאת כל ה... אלפים ורבות, אלפים ורבות, במשך תקופה, זה הרי מבהיל כל רעיון.

זה הכח של ישראל, זו הברכה שהשי"ת בירך את אברהם אחרי העקידה, הילדים שלך, הצאצאים שלך, הם יהיו כ"כ יקרים לי, כ"כ חביבים לי, מהם אני יכול לבקש כזו בקשה, "הרבה ארבה", הם יהיו חשובים מאד, חשובים מאד.

המסילת ישרים בסוף הדרך עץ חיים מביא את הנוסח של רבי שמשון אוסטרופולר, גם הוא היה קדוש שנתקדש בהריגה, גם לפני כן בחייו היה קדוש, היה רגיל אצלו מגיד, כך בני דורו מספרים עליו, שהמגיד אמר לו כבר לפני כן, שעתיד להיות גזירות קשות, ומכיון שהתפקיד שלו הסביבתי היה שהוא היה דורש דרשות של התעוררות, הוא לא היה רב בעיר וזמורה הוראה, הוא היה תלמיד חכם גדול, צדיק עצום, למד תורה הרבה ולימד תורה, אבל התפקיד היה שהוא היה אומר דרשות של התעוררות.

כשהמגיד אמר לו שנגזרה גזירה קשה על ישראל, כמובן הוא עורר את הציבור לתשובה, כך כתוב, שכבר הרבה חודשים קודם הוא עורר את הציבור לתשובה ועשו תשובה, היה התעוררות גדולה בציבור אבל אע"פ כן נגזרה גזירה, בודאי שעזר התשובה שעשו, בלי ספק, אבל בכל זאת נשאר... נגזרה גזירה.

כשרבי שמשון ראה את המציאות שכ"כ נהרגים הריגות, הוא השביע את הסט"א, כך הנוסח, הוא יודע איך משביעים, הוא השביע את הסט"א, ומה זה שמשביעים, יש מכתב של החזו"א,

נתנו לנו את התורה באחריות, כמו שכתוב שהשי"ת שאל את ישראל באותו דור בקבלת התורה, מי ערב, מי יהיה הערב, הם אמרו, האבות הקדושים, זה לא ערב, מי ערב? הצאצאים! הדורות הבאים! הם יהיו הערבים.

כלל ישראל קבלו על עצמם שכל הדורות הבאים ימשיכו את הדרך, הדורות הבאים הערבות על התורה, זה שהדורות הבאים ממשיכים את התורה, כך כלל ישראל עשיר במוסרי נפש, כל הדורות, עשירים אנחנו במוסרי נפש, אנחנו צריכים להכיר את עצמנו זה המהות של ישראל קודשא בריך ואורייתא וישראל חד, מזה א"א לזוז. מהתורה א"א לזוז, מהשי"ת א"א לזוז. לא רוצים, לא חפצים, מוכנים בשמחה, וכמו שאומרים בסליחות שאמנם לא נתקנו בכ' סיון אבל כתבו את זה הראשונים, ושמו את זה גם בסליחות של כ' סיון, 'אֵלֵידים אֵל דְּמִי לְדְמִי', תיאור גדול בתוך הדברים, כְּשִׁים בְּנֵי שְׁנָה תְּמִימִים. כְּבָשׁוּ כְּזָבְחֵי אֲמֹרֵי שְׁלָמִים. לְאִמּוֹתָם אֲמֹרִים לֹא תִקְמְרוּ רַחֲמִים. לְקִרְבָּן אִשָּׁה לֹא נִתְבַקְּשׁוּ מִמְּרוּמִים: מִפְּרָפְרִים הַיְלָדִים וְזֶה עַל זֶה מִפְּרָפְרִים. מִמְּהָרִים שְׁחֹט אַחֲרֵים וּבְדַמֵּיהֶם מִתְבּוֹסְסִים.

ובהמשך בסליחה נוספת ויאמרו להוציא אותם לבית השֶׁרֶפָה. יַחְדּוֹ שְׂמַחוּ כִּהְכַנְסַת פְּלָה לְחֶפְהָ. עָלֵינוּ לְשַׁבַּח שְׁבָחוּ בְּנֶפֶשׁ כְּסוּפָה. המעשה שפה מרחיבים, גם היה בכ' סיון בד' אלפים תתקל"א, עוד קדושים שהיו בימי ר"ת, ור"ת אמר על זה "גדול יהיה הצום הזה מצום השביעי, כי יום כיפורים הוא", ר"ת אמר אחרי שהוא שמע את מה שהיה שם שצריך לצום על זה, עכ"פ כתוב שהם הלכו ככלה לחופה 'יַחְדּוֹ שְׂמַחוּ כִּהְכַנְסַת פְּלָה לְחֶפְהָ. עָלֵינוּ לְשַׁבַּח שְׁבָחוּ בְּנֶפֶשׁ כְּסוּפָה', כך ללכת להריגה! בשמחה! קבלת התורה, ימלא כבוד ה' את כל הארץ, כך התמלא כבוד ה' את כל הארץ.

שמע מינה שהתפקיד של כלל ישראל בקיום התורה והמצווה הוא הרבה מעבר למושכלות שלנו אנחנו צריכים לדעת כשאנחנו ב"ה חיים וקיימים, השי"ת יאריך את הימים תמיד לכולם בטוב ובנעימים אבל לקיים תורה ומצוות בשביל זה אנחנו חיים, זה כל המציאות שלנו, קיום התורה והמצווה, צריך להרגיש את הקשר, בכל עת ובכל שעה כשמקיימים תורה ומצוות, זה כל המהות, ומאחר שזו מהותנו, צריך לחיות כך, צורת החיים של ישראל היינו קיום התורה והמצווה, זה המציאות שלנו, כך ימלא כבוד ה' את כל הארץ, כשנעשה את המוטל עלינו. השי"ת יושיענו בקרוב.

שכשמשביעים את המושבע, כמו בבין אדם לחבירו כשאדם יודע עדות הוא חייב לענות, "משביעך" והוא חייב לענות, אם הוא יודע עדות הוא יהיה חייב להגיד את העדות, הוא משביע את הסט"א שיענה לו תשובה על איזה עבירות מגיע לכלל ישראל כאלו עונשים, כי הרי רבי שמשון רוצה להועיל, לעורר לתשובה, הסט"א יגיד איזה דברים צריך לתקן, ועל כך הוא יעורר, וישו בו בתשובה שלימה, נמצא שזה יהיה לתועלת רבה.

אבל הגזירה כנראה היתה כל כך קשה שהסט"א צחקו ממנו לא הרגישו שמחוייבים לענות לו תשובה בכלל, אלא ענו לו תשובה שאם יפסקו למול, ללמוד תורה ולשמור שבת יפסקו הקטרוגים, בא נעשה פשרה... הסט"א מקטרג למעלה וזה התוצאות של הקטרוגים, אני מוכן להתפשר אתך, הרי פיקוח נפש דוחה כל התורה כולה, בוא אני יסתדר איתך, אתה תורה לציבור שיפסקו לשמור שבת יפסקו למול יפסקו ללמוד תורה, ואני יפסק את הקטרוגים, אתה מייצג את כלל ישראל ואני מייצג את הקטרוגים, בא נעשה הסכם, מיד, השיב רבי שמשון אוסטרופולר, יבטלו הם וכהנה וכהנה אלף פעמים ואל תבטל אות אחת מן התורה!

כשאנחנו קיבלנו את התורה, קיבלנו את התורה על מנת שאם בגלל התורה נצטרך לסבול כל סבל שבעולם אנחנו מוכנים לכך כך היה במעמד הר סיני, כמו שאמרו חז"ל "אפי' דורו של שמד" הראו לכלל ישראל, בגלל המתן תורה, קבלתם את התורה עכשיו אתם תצטרכו לשמור אותה, ומקבלים ערבות וממילא יתכן במשך הדורות שיגיעו מצבים שיצטרכו את ההריגות האלו, כך הוא יהיה דורו של שמד שיהרגו מפני ששומרים את התורה מפני שאני מקיים את התורה, וענו ישראל אף על פי כן, הם קיבלו, כך כלל ישראל בשעת מתן תורה קבלו, וכך מקיים רבי שמשון במה שמיד הוא עונה את התשובה הנכונה, יהרגו אפי' עוד כהנה וכהנה ולא תבטל אות אחת מן התורה, ישראל לא יעזבו את התורה אפי' אות אחת, זו הברכה שקיבל אאע"ה הִרְבָּה אֲרָבָה אֶת זְרַעְךָ, זה כח עצום, כח עצום, זה הכח של ישראל.

אנחנו נמצאים בעקבתא, עקבתא דעקבתא דעקבתא דמשיחא, כמה צריך להזכר טוב במהות, מה זה ישראל, לא מדינת ישראל ולא אזרחי מדינת ישראל, זה לא הייצוג של כלל ישראל, זה הייצוג של הערב רב, הייצוג של כלל ישראל זה המשומרים במשמרת, שומרי המשמרת שמוכנים לתת את הכל ובלבד שמהתורה לא לצאת כהוא זה, סטיה קלה לא לסטות התורה תשמר על ידינו! לא ניתן לתורה שחם ושלום תתערער יציבותה מאיתנו חלילה וחס! זה האורייתא וישראל חד,

הגאון רבי מרדכי גוטסגנדה שליט"א

'מקושש' - מעביר ד' אמות, תולש, או מעמר

"וימצאו איש מקושש עצים ביום השבת" (טו, לב)

ולעולם התרו בו מעיקרא ע"י שהודיעם שהולך לעמר, וצ"ע. [ויל"ע היטב בתרגום יונתן ב"ע בפס' לג].

בדעת תרגום יונתן ב"ע

ובעיקר דברי הישועות מלכו, יל"ע, דבאמת גם בתרגום יונתן ב"ע מבו' - כעין דברי המדרש הנ"ל - ודעשה כן כדי שידעו עונשו של מחלל שבת, ואפ"ה תרגם ד'תליש ועקר קיסין, ומ' דהיינו 'תולש'. וצ"ע א"כ - כקו' הישועות מלכו - מ"ט הוצרך לקושש 'עצים' ול"ה סגי לתלוש עץ א'. [ואולי י"ל בדעתו בדוחק דקאי אעין א' דקודם התראה ואעין א' דאחר התראה (וכנ"ל), אי ס"ל ג"כ דלא התרו בו מעיקרא, כנ"ל. - אלא דזהו דוחק כנ"ל]. ועוד יש לפלפל בכ"ז. ו"תן לחכם ויחכם עוד".

*

ובעיקר הענין - יעוי' ב'בן יהודע' (שבת צו ע"א), שהביא בשם ה'פני יהושע' - בביאור 'מדרש פליאה' - דלדעת המדרש הנ"ל מקושש תולש הוא [ולא מעביר], יעו"ש מילתא בטעמא.

בשבת (צו ע"ב) א"ר יהודה אמר שמואל מקושש מעביר ארבע אמות ברה"ר הוה, במתניתא תנא תולש הוה, רב אחא ברבי יעקב אמר מעמר הוה וכו'. ובתרגום הכא אי' 'מגבב' ומכו' דנקט כמ"ד מעמר. [וכ"ה בתרגום ירושלמי].

*

ובמנחת חינוך (מוסר השבת מלאכת מעמר) עמד בהא דמכו' דמלאכת מעמר מה"ת הוי' גם במידי דאינו אוכל, ע"ש בביאור דברי רש"י (שבת שם), וע"ש בדעת החולקים. ועי' בחמדת ישראל (מלאכת מעמר) מ"ש ע"ד בזה.

"לשם שמים נתכוין"

והנה איתא במדרש [הובא בתוס' בבא בתרא קיט ע"ב] דהמקושש נתכוין לשם שמים, לפי שהיו ישראל אומרים כיון שממעשה מרגלים נגזר עליהן שלא ליכנס לארץ, שוב אין מחוייבין במצוות, עמד וחילל שבת כדי שיהרג ויראו אחרים.

וכתב בספר ישועות מלכו דלפי"ז ס"ל כמ"ד דמקושש מעמר הוה, דהא כתיב מקושש 'עצים', ומ' כמה עצים ולכה"פ שנים, ואי כמ"ד דהיה מעביר או תולש, הא כיון דנתכוין רק לש"ש, מ"ט העביר ותלש כמה עצים, הא - לצורך העונש - היה סגי להעביר או לתלוש עץ א', אלא בע"כ דס"ל דמעמר הוה, וע"כ הוצרך לעמר 'עצים'

כיון דאין עימור בפחות משנים. [ויל"ע בשבת (פס, ב) דשיעור הוצאה דעצים כדי לבשל ביצה קלה, וא"כ אולי אף למ"ד מעביר מ"מ ל"ה סגי בעין א'. ומיהו הא היה אפשר בעין גדול. ודו"ק].

וכס' שמועה טובה כ' להעיר ע"ד, דלעולם איתא גם כמ"ד דמעביר או תולש הוה, ומשום דהא בקרא (פס' לג) דהמוצאים אותו מקושש עצים, מבואר ברש"י שהתרו בו ולא הניח מלקושש אף משמצאוהו והתרו בו (סנהדרין מא, א), וא"כ היינו דקושש ב' פעמים, דאל"כ הרי לא ידעו להתרות בו מעיקרא, וא"כ לעולם בכל פעם העביר או תלש רק עץ א', וביחד היו 'עצים', ומשו"ה הוא דכתיב מקושש 'עצים' ע"ש.

ונראה ליישב דעיקר דיוק הישועות מלכו מדכתיב בב' הפסו' מקושש 'עצים', והיינו דגם לפני התראה וגם בסוף לאחור התראה היה מקושש 'עצים', וא"כ בע"כ דהיה מעמר, וק"ל. [אם לא נדחוק ד'עצים' נקט קרא קאי על צירוף ב' הפעמים, ודחוק].

*

ואמנם אכתי יל"ע קצת - אף לפי"ד הישועות מלכו, דלהך מדרש דנתכוין לש"ש מ"ט הוצרך לקושש כלל ב' פעמים, [והיינו לעמר גם קודם התראה כדי שידעו להתרות בו], והא יכול היה להודיען שהולך לעמר, ועי"ז ידעו להתרות בו. ועיי'. [ואולי לא היו מאמינים לו]. ואולי באמת הך מדרש פליג וס"ל דבאמת לא קושש ב"פ,

= הביאני חדריו =

יו"ל ע"י חבר תלמידים חניכי הישיבה הקדושה.
 הדברים המובאים בגיליון בדרך כלל, הינם
 מכתבי תלמידים וכד' ולא עברו את שבט
 ביקורתם של רבותינו שליט"א.
 הגליון נועד בעיקר עבור בני הישיבה לדורותיה,
 החפצים להמשיך להתחנך ולהתעלות כבימי
 קדם לאורה ובדרכה של הישיבה"ק.

לקבלת הגליון ולהערות והארות
 0539747@gmail.com | 4 שלוחה 08-9747479

'מזלא טבא וגדא יאה'

בהדרת כבוד ובהזדוהתא דליבא נשגד
 כוס מלא ברכת ה' קדם רבינו

מרן המשגיח שליט"א

ולבנו בוגר הישיבה

הרה"ג רבי ישראל איסר זוביק שליט"א
 מרבני ישיבת כנסת יצחק לצעירים - מודיעין עילית

בשמחה השרויה במעונם לרגל אירוס הניכד / הבת
 הכלה המהוללה שתחי'

עב"ג הבה"ה מאיר אייזיק מלאכי ז"י [ג']
 מבחירי הישיבה"ק
 בן הרה"ג ר' אהרון דב מלאכי שליט"א
 מרבני ישיבת פוניב'ז

בברכה נאמנה שיעלה הזיווג יפה ויהיה
הבית הנבנה בית גדול לה' ולתורתו דורות
ישרים מבורכים לתפארת אבות וזקנים

כעתירת המברכים בכל לב
חניכי הישיבה הקדושה לדורותיה